

Under Ytan - Östersjön

Projektplan 2026

Sammanfattning – Under Ytan: Östersjön

Stockholms skärgård utgör ett av världens mest särpräglade marina områden – ett vidsträckt nätverk av tusentals öar, grunda vikar och djupa sund, där Östersjöns liv pulserar genom årstidernas dramatiska skiftningar. Under ytan finns sköra livsmiljöer som hyser en unik blandning av arter, många av dem förekommande enbart här. Trots detta är denna värld dold för de flesta – och därmed alltför lätt att förbise.

Vårt projekt *Under Ytan – Östersjön* syftar till att förändra detta. Under hela 2026 kommer vi att genomföra projektdyk med båt under årets alla säsonger på utvalda platser i skärgården. Med hjälp av modern teknik – undervattensfoto, film, drönare och ROV – dokumenterar vi marina arter, livsmiljöer och årstidernas variationer i Östersjön. Genom att bjuda in sportdykare att delta i insamling och observation bygger vi broar mellan passionerade utforskare och den akademiska forskarvärlden – och ersätter långsamma, isolerade studier i arkiv och laboratorier med direkt, praktiskt fältarbete.

Genom visuellt berättande vill vi inspirera både dykare och allmänhet att uppleva skönheten i Östersjöns undervattensvärld. I stället för att enbart lyfta fram problemen synliggör vi dess styrkor: böljande ålgräsängar, nyfikna fiskar, färgrika algskogor och de komplexa livscyklar som utspelar sig i brackvattnets unika miljö.

Projektet bygger på en nära koppling mellan dykning, modern dokumentationsteknik och berättande. Medborgarforskning kommer att ingå som ett komplement, där dykare deltar med observationer och rapportering, huvudfokus ligger på foto, film och kunskapsspridning.

Målet är att inspirera såväl dykare som allmänhet till att värdera och skydda Östersjöns marina liv. Vid projektets slut kommer vi att ha skapat ett levande visuellt arkiv över skärgårdens undervattensmiljöer, producerat engagerande och informativa filmer, samt stärkt samarbetet mellan dykare och forskare – för en friskare framtid under ytan.

Organisation och kontaktuppgifter

Organisation: Captain Baltic Marine AB / Vrakdykarpensionatet

Org.nr/VAT: SE559300698301

Webb: www.vrakdykarpensionatet.se

Adress: Västra Vadviksvägen 2, 137 71 Dalarö, Sverige

Kontaktperson:

Emmy Ahlén, VD/Projektledare

 emmy@vrakdykarpensionatet.se

 +46 70 168 3000

Sociala kanaler:

- Facebook: facebook.com/vrakdykarpensionatet
- Instagram: instagram.com/vrakdykarpensionatet
- YouTube: youtube.com/@vrakdykarpensionatet

Om organisationen

Captain Baltic Marine AB / Vrakdykarpensionatet är ett året-runt-öppet kallvattendykcenter och boutique-dykresort i Stockholms skärgård med Dalarö som bas. Vi är specialiserade på att utforska och dokumentera Östersjöns marina liv och årstidsvariationer – från isbelagda vintervikar till högsommarens blomstrande ålgräsängar.

Vårt mål är att göra Östersjön synlig och spännande. Genom dykning, foto och berättande för vi allmänheten närmare denna extraordinära, men ofta förbisedda, miljö. Vi är övertygade om att fascination leder till engagemang: när människor får se skönheten, börjar de också värna om den.

Under de senaste fem åren har vi utbildat dykare på alla nivåer i Östersjöns miljö och genomfört projekt som kombinerar dokumentation, workshops och föreläsningar. Vi har även samarbetat med WWF för att stärka allmänhetens engagemang och medvetenhet.

Projektöversikt

Projektnamn: Under Ytan – Östersjön

Projektperiod: 1 januari – 31 december 2026 (med mål att förlänga i tre år)

Plats: Dalarö, Sverige (Stockholms skärgård, Östersjön)

Total budget: 1214 300 SEK

Ansökt finansiering: _____ SEK

Notering: Det ansökta beloppet (_____ SEK) är det belopp som söks hos er som finansiär. Projektet bygger på flera parallella finansieringskällor. På detta sätt sprider vi risken, breddar samarbetet och stärker vår förankring i olika nätverk.

Projektets syfte

Östersjön är mer än siffror och problemrapporter. Det är ett levande, komplext och säsongsdynamiskt ekosystem. Men det marina livet är dolt för de flesta, vilket gör det svårt att värna och förstå.

Vi vill flytta fokus från enbart problem till fascination och relation. Genom projektdyk med båt bland skärgårdens tusentals öar kommer vi att dokumentera arter och livsmiljöer, och skapa ett levande visuellt arkiv över årstidernas växlingar.

Vi vill sudda ut gränsen mellan dykare och forskare. Alltför ofta bedrivs forskning i smala ramar och långsamma processer, medan dykning erbjuder omedelbara observationer i fält. Genom att förena dykare med forskarsamhället accelererar vi förståelsen och väcker ett bredare samhällsintresse.

Planerade aktiviteter 2026

- **Projektdyk med båt** i Stockholms skärgård, spridda över årets alla säsonger i varierande habitat: ålgräsängar, klippstränder och mjukbottnar.

- **Medborgarforskning** där dykare fotograferar, filmar och loggar observationer av arter och livsmiljöer.
- **Dokumentation med modern teknik:** undervattensfoto, film, drönare och ROV.
- **Produktion av filmer:** korta klipp för sociala medier samt tre mini-dokumentärer.
- **Utåtriktade aktiviteter:** workshops, föreläsningar och utställningar för både dykare, icke-dykare, skolor och lokalsamhällen.

Tidsplan

Period	Aktiviteter
Jan-Mar	1 dyk, 1 föreläsning
Apr-Jun	4 dyk, 1 workshop
Jul-Sep	4 dyk, 2 workshops
Okt-Dec	3 dyk, 1 workshop, 1 föreläsning

Totalt: **12 projektdyk, 4 workshops, 2 föreläsningar.**

Varför det är viktigt

- **Unikt ekosystem** – Brackvattnet i Östersjön ger upphov till arter och miljöer som inte finns någon annanstans.
- **Förändrade attityder** – Att visa liv och skönhet ökar viljan att skydda.
- **Tekniskt framåtblickande** – Genom att använda modern dokumentationsteknik skapas material som är relevant, tillgängligt och inspirerande.
- **Direkt forskningsbidrag** – Aktiva dykare ger snabbare och mer varierade data än enbart traditionella metoder.
- **Gemenskapsbyggande** – Projektbaserad dykning stärker sociala nätverk och engagemang.

Projektteam

- **Emmy Ahlén:** Projektledare, dykledare, foto/video, instruktör, föreläsare
- **Björn Lindoff:** Skeppare, drönar- och ROV-operatör
- **Thomas Gustavsson:** Filmare och redigerare
- **Jessika Olofsson:** Instruktör, workshops, föreläsare
- **Jessika Bothe:** Administration, dykare

Därutöver engageras ett team av projektdykare, forskare och föreläsare.

Partners och stöd

Projektet genomförs av vårt eget team med stöd av ansökta medel. Vi kommer att fortsätta söka sponsorer och nya samarbetspartners. WWF bidrar med rådgivning under 2026. När

projektet är igång kommer vi att involvera svenska och övriga Östersjöbaserade dykklubbar/organisationer för att bredda deltagandet och skapa långsiktig förankring.

Vi samarbetar med forskare från Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Baltic Sea Science Center samt WWF. Vi deltar också aktivt i samverkansplattformar för att nå bredare och skapa fler vägar in i projektet för forskare, dykare och allmänhet.

Långsiktighet

Under Ytan – Östersjön är en projektidé som kan växa. Vårt mål är att:

- Utbilda fler instruktörer och aktörer som kan föra arbetet vidare.
- Sprida arbetssättet till andra områden runt Östersjön.
- Skapa en modell där dykning, dokumentation och forskning möts i större skala.

Förväntade resultat vid slutet av 2026

- Ett visuellt tilltalande och modernt mediaarkiv över Östersjöns marina liv och livsmiljöer.
- Tre mini-dokumentärer
- En breddad publik som tar del av filmer, bilder och föreläsningar.
- Ökat deltagande av dykare i medborgarforskningsinitiativ.
- Förstärkt samverkan mellan dykare, forskare och allmänhet.
- En förändrad allmän uppfattning – från att se Östersjön som ett problem, till att uppleva den som en skatt att utforska och bevara.